МИНИСТЕРСТВО
НА КУЛТУРАТА
Изх. №: 33-НН-690
Дата: 31-08-2018

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

На основание чл. 84, ал.1 и ал.2, във връзка с чл. 83 от Закона за културното наследство, Заповед № РД09-387/04.06.2018г. на Министъра на културата, становище на Националния институт за недвижимо културно наследство (вх.№ 0401-4068/25.07.2018г. и изх.№ 0401-4068/30.08.2018г.) и образувана преписка в Министерство на културата № 33-НН-690/30.08.2018г.

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Техническо задание за консервация, реставрация, и адаптация на обект „Ибрахим паша джамия“, гр. Разград

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ: град Разград, община Разград, област Разград

ФАЗА: Технически проект

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: г-н Гюнай Хюсмен - Областен управител на Област Разград, бул. „Бели Лом“ № 34А, гр. Разград 7200.

1. СТАТУТ НА ОБЕКТА НА ДОКУМЕНТАЦИЯТА:

Ибрахим паша джамия е обявена за "народна старина" през 1927 г. (ДВ бр. 69/1927 г.). През 1971 г. е обявена за художествен паметник на културата от национално значение (ДВ бр. 101/1971 г.), а през 1973 г. е декларирана като архитектурно-строителен паметник на културата (писмо на НИПК №2258/1973).

Съгласно чл. 59 (4) от Закона за културното наследство (ЗКН) (ДВ бр. 19/2009 г., с изм. и доп.) §10 (1) и §12 (1) от Преходните и заключителни разпоредби на ЗКН, джамията има статут на недвижима архитектурно-строителна и художествена културна ценност с категория "национално значение".

Структурите на археологическия обект "руини на късносредновековна сграда", открити в и около джамията при археологическите проучвания от 1986 и 2001 г., притежават статут на недвижима културна ценност с категория "национално значение", съгласно чл.146 (3) от ЗКН.

Джамията е публична държавна собственост (Акт №2660 за публична държавна собственост от 03.04.2018 г.).

2. АРХИВНИ ДАННИ:

В НДА на НИНКН се съхранява следната документация за недвижимата архитектурно-строителна и художествена културна ценност с категория “национално значение” джамия “Ибрахим паша”, гр.Разград:

- Досие, съдържащо документи за придобиване на статута, протоколи, преписки и др. документи, свързани с опазването й /индекс: Рз-28-1-I;
- Задание за проектиране - консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград /индекс: Рз-28-226-XVII/;
- Доклад за геотехнически изследвания на джамията “Ибрахим паша”, гр.Разград /индекс: Рз-28-227-XVII/;
- Работен проект, част: инженерно-геоложки условия, 1982 г. /индекс: Рз-28-228-XVII/;
- Идеен проект: “Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: Архитектура, арх.заснемане, 2004 г. /индекс: Рз-28-162-XVIII/;
- “Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: Строителни конструкции, 2004 г. /индекс: Рз-28-163-XVIII/;

"Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: Възстановяване на стъклописи и декоративни решетки, 2004 г. /индекс: Рз-28-164-XVIII/;
- "Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: Възстановяване на фасади от камък и декоративни орнаменти, 2004 г. /индекс: Рз-28-165-XVIII/;
- "Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: Възстановяване на стенописи, 2004 г. /индекс: Рз-28-166-XVIII/;
- "Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: Отопление и вентилация, 2004 г. /индекс: Рз-28-167-XVIII/;
- "Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: В и К, 2004 г. /индекс: Рз-28-168-XVIII/;
- "Консервация, реставрация и адаптация на Макбул Ибрахим паша джамия, гр.Разград, част: Електроинсталации, 2004 г. /индекс: Рз-28-169-XVIII/;
- "Схема за монтиране на преместваема обезопасителна ограда-монтиране на ажурни оградни пана, джамия "Ибрахим паша", 2017 г. /индекс: Рз-28-392-56/;

3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗ НА ДОКУМЕНТАЦИЯТА:

В изпълнение на указания съгласно Заповед №РД09-452/03.07.2018г. на министъра на културата е внесен преработен вариант на „Техническо задание за консервация, реставрация, и адаптация на Ибрахим паша джамия, гр. Разград"- изработено в изпълнение на указанията съгласно Констативен протокол № 10-00-0440/01.12.2015г. на Министерство на културата и Решение на Министерски съвет протокол № 9/07.03.2018г.

Проектът за консервация, реставрация и адаптация на Ибрахим паша джамия е инициран от Областна администрация Разград. Негова цел е активното включване на джамията в живота на града, съхраняване и представяне на ценностните й характеристики за широката публика.

Ценностните елементи на Ибрахим паша джамия могат да се систематизират в четири основни групи:

1.Устройствени: Джамията е репер в среда и има символично значение за града.
Заедно с часовниковата кула, тя е последният оцелял елемент от късносредновековния и възрожденския център на Разград;
2.Архитектурни: Джамията е забележителен представител на османската архитектура от XVII в. с увеличения брой на прозорците, което променя драматично светлината в интериор. Характерни елементи са нишата над северозападния ъгъл, която се е използвала като алтернатива на шерефето, както и за връзка с покрива, осъществена чрез вградена във вътрешността на северозападната куличка стълба. Къщичките за птици, интегрирани в каменния градеж са над 50 - най-голям регистриран брой, в сравнение с други османски постройки в България;
3.Художествени: Джамията се откроява със своята декоративна стенописна украса с растителни и калиграфски мотиви, геометрична дърворезба по интериорните елементи, каменни релефни пластики в екстериор;
4.Археологически: Откритите основи на по-ранна джамия хвърлят нова светлина върху историята на мястото и приемствеността;

Общото физическо състояниена сградата на Ибрахим паша джамия е тежко:

- След премахване на предверието (втората половина на XX век) и стартиране (но незавършване) на работите по неговата реконструкция, северозападната фасада остава с множество разрушения. Те, в съчетание с преките атмосферни влияния, засилват процесите на деградация на зидовете, обрушване на свързващо вещество, откъсване на градежни материали, и на стенописите в екстериор.

- в интериор също се констатират тежки проблеми. Голяма част от декоративните дървени елементи - мимбар, капаци и тавани при прозоречните отвори на нивото на терена, парапети, врати - са със силно нарушена цялост или липсват. Дървената конструкция на балкона и стълбите към нея са в аварийно състояние. Разрушен е дървеният кюрс в източния ъгъл на джамията.
- Оригиналният под липсва, с изключение на малък фрагмент от квадратни керамични плочи при северозападната стена.

Цели на проекта:
- Консервация и реставрация на субстанцията и архитектурния образ.
- Възстановяване на конструктивния стабилитет и повишаване на сеизмичната устойчивост.
- Реставрация на стенописната украса.
- Консервация и реставрация на автентични елементи от интериора и обзавеждането.
- Консервация и експониране на археологическите структури от по-старата джамия.
- Оформяне на непосредствено прилежащата среда на сградата, за да се преодолее изолацията й от обществените пространства в центъра на града.
- Информационно осигуряване с оглед съвременно и интуитивно представяне на ценността и комплексните характеристики на джамията пред обществеността.

Изисквания към изготвянето и представянето на проектната документация:
- Проектното решение да се изпълни в съответствие с изискванията на действащата нормативна уредба. Проектът да спазва разпоредбите на ЗУТ и ЗКН и нормативните актове към тях.
- Проектът да отчете и да се съобрази със специфичните характеристики (материални и нематериални) на сградата и прилежащата й среда. Проектното решение задължително се мотивира с целево изготвен анализ на тези специфични ценностни характеристики, въз основа на проучване на място, на архивни и литературни източници. В проекта задължително се анализира актуалното състояние на сградата и се посочват констатираните консервационно-реставрационни проблеми.
- Проектът да изявява специфичните ценностни характеристики и да предлага различни начини за представяне на тяхното многообразие и взаимообвързаност пред широката публика. Общият архитектурен подход и интегрирането на нови елементи (архитектурни, ландшафтни, конструктивни, инсталационни, информационни и други) да отчитат и подчертават същността на обекта и неговото историческо развитие, като запазват четими всички пластове и позволяват бъдещи проучвания. Проектът да отговаря на съвременните международни принципи за консервация, реставрация и адаптация на културни ценности с пълен респект към оригинала.

Функционални изисквания:
- С оглед статута на сградата – категория „национално значение“, предвидената в заданието обществена достъпност на "не многобройна публика за камерни концерти, рецитали, обсъждания, представяния", следва да се прецизира. Необходимо е да се изиска прилагане на контролиран достъп на посетителите във връзка със спецификата на сградата и архитектурната й стойност, като се приложат адекватни решения, съвместяващи автентичния характер на недвижимата културна ценност и нейното опазване с изпълнението на горните функции и начина на тяхното провеждане. Елементите в екстериора - художествената декоративна стенописна украса, дърворезбата, каменните пластики и археологическите останки изискват специфични условия за опазване.
- Техническите и информационни функционални елементи следва да бъдат разработени целево за мястото в контекста на общия архитектурен подход и да бъдат деликатно интегрирани към структурата и пластиката на джамията и на нейната среда.

Изисквания към архитектурния подход за преддверието:
С оглед реставрация на оригиналния образ на джамията, се предвижда реконструкция на изчезналото четириколонно преддверие пред входа на сградата. Проектът да отговаря на съвременните международни принципи за архитектурен подход в историческа среда като недвусмислено разграничава нова намеса от оригинал. Проектът следва да предложи адекватно съвременно решение на входното пространство и покритието му, като интерпретира по съвременен начин предполагаемия образ на преддверието.

- Недопустими са решения, които имитират хипотетичен архитектурен образ, материали и декорации и които биха подвели посетителя за автентичността на структурата. Проектното решение задължително стъпва на актуално архитектурно и фотограметрично заснемане.

Части на инвестиционния проект:

- Архитектура и решение на околното пространство;
- Конструктивна;
- Технология за консервация;
- Програма за реставрация на художествени ценности;
- Интериор и обзавеждане;
- Информационна осигуреност и графичен дизайн;
- Отопление, вентилация и климатизация;
- Електрическа;
- Водоснабдяване и канализация;
- Геодезическа;
- Паркоустройство;
- Пожарна безопасност;
- План за безопасност и здраве;

Въз основа на гореизложеното, Министерство на културата съгласува: Техническо задание за консервация, реставрация, и адаптация на обект „Ибрахим паша джамия“, гр. Разград, област Разград

- Проектните документации по всички части във фаза „Технически проект“, изготвени съгласно Наредба № 4/21.12.2016г. за обхвата и съдържанието на документации за извършване на консервационно - реставрационни дейности на недвижими културни ценности на МК и МРРБ (ДВ бр. 105/30.12.2016г.) и **съобразени с изискванията в заданието,** подлежат на съгласуване при условията и по реда на ЗКН;

МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА:

БОИЛ БАНОВ